

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
F. M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 " . . . 80 "
1/4 " . . . 40 "
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10
Slovensko . . . Ck 40.
Austria . . . S. 15.
Jugoslávia . . . D. 100.

Mi zsidók, csak zsidók lehetünk!

Választások előtt vagyunk! Ilyenkor, mint rendes szokás szerint, a különböző pártok a nagy szeretettől felfalni igyekeznek bennünket.

Nagyváradon nemrégén megindult a biharmegyei Magyarpártnak a zsidóságtól való teljes szagtalanítására, egy fajmagyar lapocska, amely magát ezzel egyidejűleg a Magyar Párt hivatalosának is vallja. Kísérletezik újabb azzal, hogy bennünket — zsidókat a választásoknál nem válogatós étvággal bekebelezzen. Jó katolikus módjára leckét tart nekünk arról, hogy nekünk zsidó vallásuaknak csak a Magyar Pártban lehet a helyünk. Állandó rovatot vezet, kiteve magát az elzsidósodás veszélyének, hogy bennünket kioktasson a — szerinte — helyes zsidó utról. Igyekszik szeretetreméltó vendégszeretettel bennünket invitálni és meggyőzni arról, hogy a mi érdekeinket nem a Zsidó Parlamenti Klub, hanem csakis, de csakis a Magyar Párt képviselői képviselhetik. *Sic!*

A liberálisoknak Jassiban megjelenő hivatalosa pedig a közeledő községi választásokkal kapcsolatosan közli, hogy a liberálisok ezen a választáson egyetlen zsidó politikai párttal sem kötnek kartelt. A liberálisok zsidó jelöltjeiket a saját pártjukban «beírt» zsidók közül fogják kiválasztani.

Nagyszerű választási trükkök! Hátha az öntudatos zsidóságból mézes-mázos szavakkal, elavult jezsuita fogásokkal le lehetne kapcsolni bármily kis töredéket is. Hátha fellehetne szippantani egy-egy zsidó értéket, hogy ezen „diszzsidó” szállítsa a voksokat a különböző pártoknak, hívják azt magyar, avagy bármilyen román pártnak.

Ezen célra — úgy látszik — különösen a Magyar Párt a vallásos zsidóságot — valószínűleg vallásos elmélyülése folytán — gondolja kaphatónak. Ugy látszik azt hiszi talán, hogy a vallásos zsidóság tartózkodása a politikától nem megnyilatkozás zsidó népe volta mellett? Sőt!

Nem számol azzal, hogy a vallásos zsidóság népi adottsága ugy zsidóságával, mint vallásával egy. A vallásos zsidóság soha nem szűnt és nem fog megszűnni hangoztatni azt, hogy a világ minden táján szétosztott zsidóság egy és ugyanazon néptesthez tartozik, egy és ugyanazon cél felé törekszik, ugyanazon történelmi múlt és hivatással. Aki tehát tagadja ezen egységet, vagy azt állítja, hogy a zsidóság csupán egy vallásos testület, avagy tagadja, hogy a zsidó nép és a zsidó vallás nem egy oszthatatlan egység, az vagy nem érti, vagy nem akarja érteni a zsidóságot.

Ezzel szemben azon zsidók, kiknek a zsidóság tehertétel, avagy semmi körülmények között nem akarják megérteni a zsidóságot, azok tehát, kik anélkül is akár a többségi avagy más kisebbségi népcsoportok közötti elmerülés előtt állanak, kaphatók lehetnek ugyan arra, hogy zsidó testvéreiket elhagyják és idegen népeket erősítsenek, igen gyak-

ran még saját zsidó testvéreikkel szemben is. De mi vallásos zsidók soha se fogjuk az *élő zsidó nép* egységét, elavult és kívülről tőlünk idegen nemzeti színek szemfényvesztő cícomáért feláldozni.

Lehetnek közöttünk zsidó világfelfogásbeli eltérések. A diaszpóra szenvedései ezerfelé szakíthattak és ezer arcúvá tehetek bennünket: a földrajzi, világnézeti, kulturális és lelki szakadékok elválaszthatnak bennünket, de évezredek óta él bennünk és legjobbjaink életüket áldozták azért, hogy bebizonyítsák az *élő zsidó nép* létezését, mely zsidó nép egysége ma már egy elvitázhatatlan adottság.

Ép ezért a romániai zsidóság számára csak egyetlen politikai út járható, ez pedig az *önálló zsidó népkisebbségi utja*. Zsidó népi érdekeinket nem bízhatjuk tehát rá és nem szolgáltatathatjuk ki egyetlen más politikai pártnak sem és megkevéssé szabad valamely párt uszályhordzóivá szegődnünk. Érdekeinket egyedül mi védhetjük meg és céljainknak csakis mi lehetünk igazi szószólói. Csakis a mi speciális zsidó képviselőink lehetnek azok, akik a mi speciális zsidó érdekeinket ugy a kamarában, mint minden közösségben, ahol zsidó ügyekről lehet szó, azt megfelelően képviseljük.

Egyedül csakis az ily zsidó képviselők tudják bevinni az emberek és elsősorban a mindenkori kormányhatóságok tudatába, hogy jogok és köteleességek tekintetében nincs különbség nép és nép között. Nincsenek különböző rendű népek, csak népek vannak, kiknek egyenlő joguk van az életnek és a fejlődéshez. Csakis a mi zsidó képviselőink azok, melyek sikra szállnak azért, hogy ezen országban ne legyenek *törvény fölött és törvényen kívül álló polgárok*. Egyedül ezen zsidó képviselők azok, kik rámutatnak arra, hogy mi zsidók, kik itt születünk és itt élünk, bennünket köt a rög, a hant, a kegyelet, a sir, amely alatt elődeink nyugszanak és ugy ezeknek, amint a mi mindenkori konstruktív munkáink jogosít bennünket és kötelezi a mindenkori kormányzatot, hogy mi zsidók ezen országnak egyenlő jogu állampolgárai legyünk az ország többi lakósaival.

Egyedül csakis öntudatos zsidó népi érzéstől áthatott zsidók lehetnek azok, kik vidéki potentátok tulkapásaival és antiszemita féktelenségeivel szemben zsidó testvéreink érdekében fellépni merésznek. Hiszen egyedül ők érzik, midőn a zsidóság vérzik, ha élő husában éles késekkel belevágnak.

A múlt azt bizonyítja, hogy a zsidóság elleni politikai, gazdasági és kulturális kilengésekkel szemben a többi idegen pártok, hívják azt akár magyar, román, orosz, szász vagy bármilyen pártnak, teljes nemtörődomséggel hallgattak. De ezen pártokban „beírt” zsidó vallásuak is struc módjára homokba dugták fejüket a zsidó szenvedésekkel szemben, ugy gondolván, hogy ha ők be-

dugják fülüket és pártfegyelem folytán némaságra kötelezik magukat, a zsidó közvélemény nem fogja őket észrevenni.

A zsidóság érdekében a közelmúltban egyes-egyedül a Zsidó Választási Blokkban tömörült zsidó népi alapon álló zsidó képviselők, kik a Zsidó Parlamenti Club név alatt zsidó parlamenti csoportot alakítottak, fejtették ki egyedüli öntudatos, minden veszőlyével szemben szálló tántoríthatatlan zsidó munkát. Természetesen ezek kvantitatíve oly kis számban vannak, hogy nem képviselik még egyelőre azon hatalmas erőt, mellyel a romániai zsidóság érdekeit az egész vonalon biztosíthatják. Hogy mi, a mi zsidó képviselőinknek megfelelő súlyt és erőt adhassunk, ennek előfeltétele az, hogy erőteljesen megszervezzük önmagunkat és gondoskodjunk róla, hogy a zsidó erőt ne hagyjuk szétforgácsolni idegen érdekekért, hanem egyesülve azt nagy zsidó népi céljaink szolgálatába állítsuk.

A közeli hetek újabb próba elé fogják állítani a romániai zsidóság politikai erőt. Az új közigazgatási törvény alapján kiírt községi és városi tanácsi választások hosszú időre fogják megszabni a községi igazgatás és gazdálkodás irányait a zsidóságnak. Mint különösen városi lakosságnak életbe vágó érdekei fűződnek a zsidóság részéről ahhoz, hogy az új községi tanácsok összeállítása megfelelően a zsidóság békés és konstruktív szempontjainak. A városi választásoknál a zsidóság mindenütt a mérleg nyelvén áll és ha egységesen és öntudatosan fog fellépni, minden bizonytalanságban fog állni, hogy érdekeit mennyel hatásosabban megvédje.

Mi nem szűnhetünk meg tehát hangoztatni, hogy mi romániai zsidók csak egyetlen utat követhetünk, s ez csakis a zsidó népkisebbségi utja lehet. Csakis mint zsidó népkisebbség illeszkedhetünk be az uralkodó népek közzé, de csakis a többségi népek közzé és nem más kisebbségek közzé. Mert mindaddig lesz zsidó népkisebbségi kérdés, míg igazi béke, igazi demokrácia nem uralkodik az emberiség fölött. Csakis mint zsidó népkisebbség védhetjük meg jogainkat és érdekeinket, mert a mi vallásos zsidó hitünk szerint a mi zsidó jövőnk nem lehet bizonytalan és fenyegető rémek hordozója, hanem olyasvalami, amelynek alakítása, formálása a mi zsidó egységünk hatalmában van. A jövő olyan, amilyenek mi akarjuk, hogy legyen.

Mivel pedig az élő zsidó népet nem lehet bekebelezni más idegen népekbe és így nem is lehet függvénye egyetlen idegen pártnak sem, *legyen erőnk, legyen energiánk hozzá, hogy a most következő választások alkalmával zsidó jövőnk, népünkért hozandó igazi áldozatokkal szebbé és boldogabbá tegyük, mint amilyen a múltban volt.*

Wasserstrom Sándor.

Az ural közönség figyelmébe!
HACKMAYER URI SZABÓ üzletét
áthelyezte Bémer-tér 2 alá.
Apolló mozgó mellett.

Az orth. központi iroda nváradai szubirodája (főmestere) címére.

Ezen megszólításra a Váradon megjelenő Magyar Párt egyik reakciós lapjában *n. m.* aláírással megjelent „Mit végeztek Désen” című cikk jogosít minket. Mert aki a helyzetet csak némileg ismeri, tudja, érzi, hogy ezen regényszerű folytatásokban megjelent fantázia cikket csak a Besztercei Iroda helybeli szubirodájában kalapálták össze. Sovány portékák különös feltalálásban: A szubiroda porhintése a magyar párt reakciós sajtójában történik. Erre talán azon szempont is vezet, hogy ezen lapjátékozatlan szerkesztőse és közönsége elfogadja a valóságnak homlokegyenest ellenkező dolgokat. Később pedig ezen lapra, „mint az akkori napisajtóra”, történelmi dokumentum gyanánt lehet hivatkozni. Szerencsétlen, sajnálatraméltó erőlködés! Szerencsétlen nekifohászkodás a szerezcsenmosdatáshoz! Meggyőződünk róla, hogy ama szánalmas cikkekért senki, de senki sem vette komolyan. Hogy azonban a szubiroda ne mondhatta, hogy hallgatóság zsebrevágtuk, hát leszögezzük még egyszer a különben köztudomású tényeket.

Lehet, hogy Ehrenreich Salamon szíiágysomyói főrabbi a 6 év előtti kongresszuson javaslatba hozta Ullmann Salamon besztercei főrabbi megválasztását. *De határozottan nem igaz, hogy élethossziglani megválasztását javasolta.* Viszont köztudomású tény, hogy Ullmann Salamon megválasztása egy vele kötött előzetes megállapodás alapján történt. Ezen megállapodás az volt, hogy Ullmann főrabbi a kongresszus által kiküldött bizottságot kérte, hogy ne buktassa őt meg a kongresszus. Ezzel szemben ünnepélyes ígéretet tett, hogy 6 hónapon belül lemond állásáról. Ha a szubiroda kíváncsi, szolgálhatunk ezen bizottság névsorával is és felszólítjuk azokat, — kik között a rabbikar is tekintélyes számban képviselve volt — a nyilvános nyilatkozattételre. Hogy az úgy történt, maga Ullmann főrabbi igazolja, csak — jobb felé út s neki füttyöl, s bal felé út s neki füttyöl — azt mondja „nem tartom be szavam”. De igazolhatja ezt *Ionescu*, akkori kultuszminiszteri vezérigazgató is, ki a kongresszuson a kormány részéről jelen volt és kívül a választást megelőzőleg közölték a bizottságban történeteket. Ezen megállapodásról a kongresszus minden tagja tudott. De aki nem is tudott róla, az még álomban sem tudta, hogy élethossziglani választásról lehet szó. Hogy a jegyzőkönyvbe mit irtak be vagy mit nem, hogy az alapszabályokba mit csuszattak be utólag (a kongresszus tudomásán kívül) és mit nem, csak jellemző lehet, de a tényeken mitsem változtat.

Kedves kicsiny szubiroda, Ön azt mondja, hogy a hitközségek és hívek a legnagyobb bizalommal viseltetnek Beszterce iránt. Kérdezze csak meg a hitközségeket és híveket, hogy milyen nagy a bizalom. Sőt kérdezze meg a kis hitközségek rabbijait is, kik írásbelileg követelték a kultuszminisztertől, hogy az állami segélypénzeket ne az elnök kezén keresztül osszák szét, és a kultuszminiszter ezen követelésnek helyt is adott, és a pénzeket a kis hitközségek rabbijai, most már közvetlenül a kormánytól teljes összegben megkapják. Ez egyben jellemzi azt az „önzetlenséget”, melyről a szubiroda beszél, melyről azonban a dési gyűlésen senki sem szólt. „Puritánságról” is beszél. Ezt a szót angol értelemben elfogadjuk. Angliában ugyanis a puritánok egy vallási szektát képeznek és az iroda egy szektának az irodája, jobban mondva vak eszköze, tehetetlen bábja és akaratának végrehajtó közege, ha tetszik zsandára.

A szubiroda egész komolyan még „eredményes munkásságról” is beszél. A puritánizmus fenti értelmezése szempontjából eredményes volt a munkásság. Azonban általános és magasabb ortodox relációkban mutasson egyetlen helyet, hol szóval vagy tettel interveniált, hol a hitközséget nem züllesztette le, mert ott ahol közbenjárt, ott fű nem nőtt többé. Ime Szatmáron most nem járt közbe, tudomása sem volt az egész akcióról és *Fuchs Benjámint nagyváradi főrabbi* és magához vett társai a békét 3 óra alatt megteremtették. Ennyit a magyar reakciós sajtónak.

A bécsi „Jüdische Presse”-ben *U.* aláírással szintén cikk jelent meg a dési gyűlésről. Bécs messzebb van a történések helyétől, ott már merészebben lehet hazudni. Ami abban a cikkben áll, az eleitől kezdve, szóról-szóra otromba hazugság. Azt mondják, hogy *U.* urnak sikerült már sok embert becsapni. Most a zsidó közvéleményt szeretné becsapni. Hivatkozunk a dési gyűlés összes résztvevőire, hogy *U.* ur minden egyes állítása hazugság.

47 rabbi közül 46-an bizalmat szavaztak a besztercei főrabbinak. A rabbiknak oly nagy volt a bizalmuk a besztercei főrabbihoz és a besztercei főrabbinak oly nagy volt a bizalma a rabbik bizalmához, hogy a tordai és marosvásárhelyi főrabbit, kik a bánfihunyadi rabbi-konferencia határozatát közölték vele, kérve kérte, hogy tekintettel a nagykarolyi főrabbi lakodalmos hetére, halasszák el az összehívandó rabbi-gyűlést későbbi időpontra, midőn a nagykarolyi főrabbi azon résztvehet. Mert világos:

vagy egy mindent elsöprő rabbi-gyűlés, vagy egy mindent és mindenkit elnémitő terrorgyűlés lehetett. Ezen utóbbi volt az iroda elnökének mentő horgonya. Nos, nagy volt a lelkesedés, hazudja *U.* ur a Jüdische Presseben. Ezzel szemben az igazság az, hogy a gyűlésen senki sem helyeselt. Sem a váradai, sem a nagykarolyi főrabbinak. A váradai főrabbinak azért nem, mert a nagykarolyi főrabbi terrorja alatt álltak; a nagykarolyi főrabbinak sem, mert mindenki érezte, hogy a nagyváradi főrabbinak van igazsága. Annnyira igaz az, hogy a nagyváradi főrabbi kivételével a 46 rabbi bizalmat szavazott a besztercei főrabbinak, hogy hosszú beszédét egyetlen ellenmondással sem zavarták, hanem ünnepélyes csendben hallgatták végig és őszinte fellépése megszegyenítette kollégáit és a nagykarolyi főrabbi is, amint most több oldalról halljuk, a legnagyobb tisztelettel beszél róla és gyáva meglapuló kollégáit kineveti. A terror pedig a Beszterce-nagykarolyi kölcsönös fegyverbarátság folyamánya. A nagykarolyi főrabbi nélkül a meghatározottabban állítjuk, nem mer a besztercei főrabbi egyetlen gyűlésre sem menni! Ennyire bizik a „bizalomban”. De ez *U.* nyelvére lefordítva, bécsi hirdásban annyit jelent, hogy 47 rabbi közül 46-an (tehát a nagyváradi főrabbin kívül) lelkesedéssel szavaztak bizalmat a besztercei főrabbinak. Midőn a besztercei főrabbi a tanácsterem udvarán áment, mintegy 15 talmudtóra gyerek éljenezte. Ez a szubiroda nyelvére fordítva annyi, mint: az ezernyi tömeg a vállára emelte és diadalmenetbe vitték be a terembe, hol lelkes ovációkban részesítették és egymásután hangzottak el az ünneplő beszédek. Főlöleges mondani, hogy ez mind hazugság, a teremben siri és hideg csend fogadta, de a fődolog, a nagyka-

rolyi főrabbi egyelőre megmentette a helyzetet. A hazugság egy európai nagyhatalom.

Az *U. n m*-féle szubiroda azt mondja, hogy nagy a bizalom és az egész csupán önjelöltek mesterkedése. Kérdezhetnénk: az összes hitközségek önjelöltek? Hát a bánfihunyadi konferencián az iroda elnökének illegálisára vonatkozó egyhangu határozatot hozott rabbik mind önjelöltek? A nagyváradi főrabbit Désen figyelemmel és tisztelettel meghallgató rabbik és a választmányi ülésen az elnök legalitását informáló nagyváradi kiküldöttnek ugyancsak figyelemmel és ünnepélyes csendben végighallgató választmányi tagok mind önjelöltek? Aki az ortodoxia purifikálása megizmosodása és proszperitása érdekében törvényes állapotokat sürget és azt akarja, hogy az elnök nem a bitolás és terror, hanem a szeretet és bizalom kegyelméből töltse be állását, az már mind önjelölt? Kérdezhetnénk így. De nem kérdezzünk. Tegyük fel, hogy tényleg önjelöltek. Az ország zsidó közvéleményére bizzuk, hogy mi becstületesebb: legális önjelöltek, vagy illegális elnöknek lenni.

Sők szónak egy a vége: cikkezhet a szubiroda amennyit akar. A bizalom meg a jegyzőkönyv, meg az önzetlenség, meg az eredményes munkásság, meg a puritánság nem változtatnak a tényeken. Az akták nincsenek lezárva. A hitközségek álláspontja megdönthetetlen, melyek sem anyagi, sem erkölcsi támogatásában nem részesítik a mandátumnélküli elnököt és szolgálatából nem kérnek. Minden szimpátiánk a besztercei főrabbi nagy tudása iránt. De minden ellenszenvünk egy helyén mandátum nélkül álló elnök iránt.

Végül köszönjük a kedves kicsiny szubirodának a cikkeit, mert alkalmat adott nekünk, hogy mindezt elmondhassuk. Csak tessék folytatni, mi szívesen állunk továbbra is szolgálatára. Ha Ön győzi fantáziával, mi győzzük a rendelkezésünkre álló óriási anyaggal.

ad „Több stilust”

En nem voltam jelen a nagyváradi Ch. K. azon képviselőtestületi gyűlésén, amely stilustalansága miatt a „Népünk” által kritika tárgyává tétetett, de élénk fantázia nélkül is el tudom képzelni azt ami ott történhetett.

Zsidó szívem egész melegevel üdvözlöm Önt, hogy békét, megértést és szeretetet hirdett, mert hitközségeinkben, zsidó köztestületeink működésében ez az, ami hosszú hosszú évek óta oly nagyon hiányzik. A hangsúly azonban nem a stilus és nem az izlés, hanem a szeretet hiányán van. Ez az ami megöli a teremtő és alkotó munkára való készséget hitközségeinkben.

Nem elég, hogy a súlyos gazdasági viszonyok a zsidóság kereseti forrásait évről-évre jobban és jobban elzárják, nem elég, hogy a falusi zsidóság lába alól a talaj részben az agrár reform „áldásai”, részben a trafik és italmérsi engedélyek bevonása miatt ugyiszólván teljesen kicsuszott és a városok zsidóságának existenciája is csak tengődés, csupán, a 2 év előtti templomrombolások gyászos ideje sem volt elég intés, példaadás arra, hogy külső ellenségeink folyton ismétlődő támadásai következtében is, mennyire szükségünk volna az összetartásra, a zsidóságnak s különösen az ortodox zsidóságnak nincs egyetlen egységes irányba haladó élet megnyilvánulása.

Sokan, nagyon sokan vagyunk, akik fájó szívvel szemléljük az utóbbi években az egyes kisebb de főképp nagyobb hitközségekben egyre erősebben megnyilatkozó viszálykodás menetét. Mindig személyi kérdésekről van szó, bár a harc elvi jelszavak alatt indul és folyik. Akár papi, dajan, metsző vagy bármely más, a zsidó közösségben betöltésre kerülő állásról, tisztségről szó, kész jobbról is balról is a pártok csoportosulása, felvonulása a nagy harcra s nincs az a pénz, idő, vagy energia, amelynek feláldozásában a szemben álló pártok mértékét ismerenék. Apa a fiával, testvér testvérral áll szemben a nagy elvi harcban, amely kicsinyes személyi érdekekért folyik.

Intézményeink? Hát ezek aztán ezért nincsenek, mert a pénz, mely ezek létesítéséhez, vagy a siralmas állapotban meglevőknek fenntartásához kellene, felemészítik a harcra fordított költségek, amelyeknek előteremtésénél — nem úgy mint valamely caritatív vagy oktatásügyi intézmény dotálása esetén — a testületek, hitközségek vezetősége nem arra tekint aggodó arccal, hogy vajjon meg van-e rá a költségvetési fedezet, vagy nincsen.

Csak országárszünk közérdekű céljait szolgáló intézmények hiányára akarok rámutatni: A „Tomche Jesivoh” csufos kudarcra végződött alapítási kísérletére. A legszebb internatust tökéletes felszereléssel, bőséges kamatjövédelmet hajtó és 500 bacher tisztes ellátását biztosító alapot lehetett volna abból a pénzből teremteni, amibe pl. a szatmári rabbi úgy az ottani hivatalos hitközségeken belül és kívülállóknak és magának a hitközségnek már eddig került. Vagy milyen virágzó és Erdély zsidóságának mennyire hiányzó zsidó ipariskolát lehetett volna már rég alapítani abból az összegből, amit a kolozsvári orth. hitközség a szefardokkal vívott elkeseredett testvérharcára fordított. És hol van még a zsidó tanító-

képző, hol vannak a többi hiányzó oktatásügyi intézmények, hol vannak megfelelő jótékonyági intézményeink, amelyek a ma sorsidőzött zsidóságának sokkalta jobban kelnek mint valaha.

Hol vannak nagyjaink, akik ebben a szörnyű chaoszban a kivezető utat megtalálják, megmutatják és ki is mernek állani a fórumra. Tudjuk, vannak országárszünkben sokan, zsidó szívvel, tehetséggel, bátorsággal megáldott férfiak, jöjjenek elő, ne vonuljanak meg a háttérben szerényen. Amikor a zsidóság szent ügyéről van szó, félre a szerénységgel, félre minden más szemponttal: **אם אין איש השתדל** **אם אין אש** **לדיוח איש**.

Olyan korban élünk, amikor sokkal inkább van szüksége a népnek igazi, becsülettel sáfárkodó és bölcs vezetőkre, akik ezt a súlyos gondokkal küzdő erdélyi zsidóságot, amely már a süllyedő hajóhoz hasonlít, biztos és szilárd kezekkel vezessék a révbe!

Nemcsak „több stilusra”, hanem vezetőkre, erélyes és bölcs vezetőkre van szükség zsidó köztestületeinkben, akik meg tudják teremteni a nyugalmat, biztosítani a békét. Mert a harcokból elég volt már, a háboru romboló éveit után had következzék már a béke alkotó és teremtő ideje.

Cluj 1930, január hó. 20.

Enver

A szilágycsehi hitközség elnökválasztás előtt.

A Népünk szilágycsehi tud.: Dr. Krausz Béla hitközségi elnök, az országos mizráchista szervezet nagyinntézőbizottság tagjának lemondásával megüresedett elnöki szék körül Szilágycsehben, a nézetek sokszoros széttagolódása folytán feszült hangulat keletkezett. Az elnökválasztás már több hete tartja izgalomban a hitközségi tagokat és megoldás lehetősége még mai napig sem mutatkozik a láthatáron. Szilágycsehben ma is az az elavult választási rendszer dívik, hogy a választóbizottság jelöli ki a maga favoritáit és ugyanazon bizottság vezeti le a választást is. A hitközség fiatalabb tagjai, akik szimpátiálnak a zsidó nemzeti mozgalommal és maguk közül is jelölni akarnak az elnökségre egy olyan egyént, aki érdekeiket a hitközségben megvédje, most a listarendszer meghonosítását követelik a hitközségben az eddigi elavult szisztémával szemben, hogy érdekeik győzelmének lehetőségét találhassanak.

A hitközség nagy többsége szerint a hitközség ügyeinek vezetésére jelenleg legalkalmasabb úgy népszerűsége mint rátermettsége folytán, Dr. Szász Antal ügyvéd, aki minden frakciónak érdekeit egyforma odaadással és tárgyilagossággal kezelni és lelkesítő vezetője lenne a szilágycsehi ortodox hitközségnek. Nála jókezekben volna letéve a hitközségnek gondjai és bajai, melyek utóbbi időkben annyira felszaporodtak és olyan sok gondot okoznak az eddigi vezetőinek.

Előreláthatólag nagy harcok lesznek a szilágycsehi hitközség elnökválasztásain.

HIREK.

Felolvas szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR.
A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 1930.

Péntek: Tévész 24, január 24.
Szombat: Tévész 25, január 25.

Szombat bejövetele:
üzlet bezárás 5.—
gyertyagyújtás 5.05
Istentisztelet kezdete 5.15
Szombat kimenetele 6.15

Felhívás a «Népünk» olvasóihoz és barátaihoz.

Ha Ön meg van arról győződve, hogy a «Népünk» egy minden tekintetben ajánlásra méltó zsidó lap, úgy nagy szíveséget tesz nekünk, ha barátainak és ismerőseinek címét velünk közölni fogja.

Mi pedig ennek viszont szolgálatakép, az illetőknek több héten keresztül lapunkat próbaképen, teljesen ingyen küldjük. Amennyiben mi az előfizetők szerzésénél Önre hivatkozhatunk, úgy arról is szíveskedjék benünket értesíteni.

Ezzel minden velünk együttérző zsidó testvérünk úgy a «Népünk», mint az általános zsidó érdekekkel szemben való kötelességét teljesíti.

— **R. Jozsef Chájim Sonnenfeld főrabbi nyilatkozata a Palesztina munkáról.** Az erdélyi zsidó ortodox körök állandóan azzal agítálnak a cionizmus ellen, hogy a palesztinai vallásos zsidók és főleg azok szellemi vezére, rabbi Jozsef Chájim Sonnenfeld ellensége minden Palesztina munkának.

Mi hiába hivatkozunk ezekkel szemben a régi nagy ortodox gáonokra, akik mind azt hirdették, hogy a Jisuv Erec Jisráel a legszentebb vallási cselekedet. Most a „Journal de Genève” egyik munkatársa közöl egy érdekes interjút a jeruzsálemi ortodox főrabbi, rabbi Sonnenfelddel, aki többek között arra a kérdésre, hogy ellene vannak-e az ortodox zsidók Palesztina felépítésének, a következő választ adta: Ez teljesen alaptalan híresztelés. Palesztina benépesítése, azaz a Jisuv Erec Jisráel a legnagyobb micvo. Minden zsidóban, aki az ország szentsége iránti szeretetből meg Palesztinában a gyermeknek az anyjához való visszatérést látom. Mi nem félünk, hogy nem lesz hely ezen a földön mindenki számára. Bárki, aki az ország iránti vágyakozásból jön erre a földre, csak jöjjön és teljesítse a Jisuv Erec Jisráel nagy misszióját. Majd kijelentette, hogy reméli, hogy idővel az ifjúság is számot fog vetni a lakosság vallásos érzelmeivel és igyekezni fog a békés együttműködésre.

— **Mezőgazdaság Palesztinában.** „Bostana” a Palesztinai zsidó mezőgazdák hivatalos szaklapjában érdekes adatokat találunk. A legfontosabb helyet az aranyzinü narancs foglalja el. Elmondja nekünk ez az újság, hogy egész Erec Jisráelben 90.000 dunam pardesz van. Ennek fele zsidó kézben van. Ezen adatok szerint a zsidók aránylag elég rövid időn belül igen lényeges részét tekinthetik tulajdonuknak. De számokban a zsidók sokkal nagyobb eredményről számolhatnak be. Amíg egy arab által megdolgozott dunam 70 láda narancsot hoz. Addig a zsidó pardeszek dunamoként, 100 láda narancsot eredményeznek évente. A mandula kertek 80%, a szőlőkertek 90 percentje van zsidó kezekben. Érdekes számokat hoz a „Bostana” a mezőgazdaság egyéb termeléséről, tej és tejtermékek Font 80.000, gabona és takarmány 20.000, tojás szárnyas és méz 30.000 font értékben lett zsidó kolóniákról a városokba szállítva. Persze ebbe nincs beleszámítva az a mennyiség, amit ezek a falvak saját használatukra tartálékolnak. Zsidógazdaságokban ez év elején következő volt az állat állomány: 10.000 tejelő tehén, 6000 kecske, 250.000 szárnyas és 6000 méhkas. A Bostana egy eddig erősen nélkülözött hiányt pótol és megjelenése bizonyára hasznára fog válni a palesztinai zsidó mezőgazdaságnak.

— **Különös forradalom Tel-Avivban.** Tel-Avivban következő eset történt. Minthogy a Tachkemóniban, amely a Mizráchi egyik legismertebb tanintézete, már több mint ezer tanítványt felvett és mintegy a tantermek már amúgy is tulszultak, voltak az iskola igazgatósága elhatározta, hogy a további felvételeket beszünteti. De csak akarta beszüntetni. Mert számításait azon száz meg száz szülő nélkül végezte, akik mindenáron itt és csak itt akarják gyermekeiket iskoláztatni. És amikor a szülők látták, hogy komoly a dolog, kitért a maga nemében páratlan forradalom. A szülők tömegekben vonultak be a tantermekbe, megakadályozták a tanítást és kijelentették, hogy mindaddig zavarni fogják az előadá-

sokat, amíg az ő gyermekeik is a Tachkemóniba lesznek felvéve. „Miért vagyunk mi rosszabbak, a többieknél?” Amikor ők is csak ilyen iskolát akarnak a gyermekeiknek. Ha azonban azt gondolnánk, hogy ezek a szülők mind mizrachisták voltak, akkor tévedünk. A palesztinai Agudát-Jisráel legszűkebb vezérkarából, de az amerikaiókból beköltözött, egyébként vallástalan zsidóiból is láthatunk a forradalom résztvevői között. Sőt közismert az a szélsőséges Poalé Cionpárti, aki a város széléről beköltözött Tel-Aviv centrumába, hogy gyermekeiket a Tachkemóniba taníthassa. A forradalmárok ellen nem lehetett tenni semmit. Győztek... Minden tanteremben felállítottak még egy csomó pótszéket. De mivel ezzel nem volt megoldva a kérdés, párhuzamos osztályokat kellett felállítani és az újabb osztályok délután tanulnak. És a legfontosabb, hogy ezen iskolák fennmaradása már ma a szülők hozzájárulása folytán minden külső segítség nélkül biztosítva van.

— **Csökken a munkanélküliség Palesztinában.** Jeruzsálemből jelenti az ITA; A kolonizációs hivatal megnyitásával egyidejűleg csökkent a munkanélküliség száma — úgy a zsidók, mint az arabok között — annak dacára, hogy ugyanekkor 800 új munkás és munkásnő vándorolt Palesztinába. Zsidó munkanélküliség számát az elmúlt hó végén 650-re becsülték. Ezeknek fele azt az okát adja munkanélküliségének, hogy kedvüket veszítették az arab zavargások miatt. Az arab munkanélküliség száma ez idő alatt 1880-ra rugott, melynek egyharmada földmunkásokból rekrutálódott. Októberben 800 zsidó munkanélkülről számol be a statisztikai hivatal, ezzel szemben 2000 volt ezalatt az arab munkanélküliség száma.

— **Letartóztatták a safedi gyilkosságok vezérét.** Egy safedi arab vezér, ki ellen az a gyanu merült fel, hogy ő volt a Lula Farjoun gyilkosa — kit mint ismeretes a nyílt uccán lőttek agyon — a zavargások után nyoma veszett. Most aztán abban a hiszemben, hogy a rendőrség a nyomozást beszüntette ellene, visszatért az országra. A házkutatás alkalmával nagy mennyiségű fegyver készletet, bomba és kézigranátot talált a safedi rendőrség, az illető arab lakásán.

— **Egy vallásos egyetemi tanár Jeruzsálemben.** Fränkel professor meghívása jeruzsálemi héber egyetem matematikai tanszékére igen örvendetes tény, ami minden vallásos embernek öröme kell, hogy szolgáljon. Ez a tanár egy nagy német egyetemen működött. És dacára annak, hogy mi hajlandók vagyunk természetesen venni, hogy az igazi zsidó intellektuális erők Erec Jisráel és kulturája szolgálatában álljanak, mégis csak rendkívüli dolog, hogy valaki előrehaladottab korbán otthagyja működésének színhelyét és lakóhelyét változtatva, egy ideálnak szentelje életét. Az ember mindenkor két vonzerő között él, ha ki akar költözni Palesztinába. A megszokott Galutélet viszonylagos nyugalma és az Erec Jisráeli élet ezer szépségteli elgondolása. Fränkel professor igazán áldozatot hozott kulturált zsidó környezetét otthagyta azért, hogy valóságossággal összeegyeztethető kulturát honosítson meg Palesztinában. Fränkel professor egyébként a németországi Mizráchi vezető tagja volt és az ottani Mizráchi életnek hazatávozása komoly veszteséget jelent.

— **Keren Erec Jisráel sel Hámizráchi.** A múlt számunkban leközölt Keren Erec Jisráel sel Hámizráchi adományoknak további befolyt összegét a következőkben adjuk: Sighetli adományok. Jakobovits Efrájim, Weisz Izráel Lei 1000, Rottenberg József, Jozovits Lipót, ifj. Stern József, Fuchs Ede, Stern Eliás, Káhán Náthán, Schöngut Chájim, Friedmann Hermann, Friedmann Sámuel, Jakobovits Mór, Klein Márton 500. Fuchs Lajos 400. Stern Fischel 300. Weisz Salamon 250. Dr. Székely Menyhért, Stauber Hermann, Perl Jehuda, Káhán Hermann, Dr. Rosner Izidor, Dr. Junger Imre, Wieder Hermann, Schwartz si Adler, Rosenkranz Mordecháj, Löbi Mendel, idb. Stern József, Stern Abraham 200. Káhán Márton, Grünfeld Salamon. Izráel Albert, Salamon Salamon, ifj. Stern Abraham, Kaufmann Abraham, Neumann Mózes, Stein Sámuel Klein Elimelech, Schächter Hermann, Holpert Pinkász, Lieber Alter, Grünwald Avigdor, Adler Pinkász, Weisz Izidor, Fisch Lázár Müller Hermann, Krausz Imre, Fogel Béla, Zähler Benzion, Roth Hermann, Koffler Mózes, Rosenthal Mór, Reich Jozsua, Grünfeld B., Trautkatz Ilona, Grünfeld B., Weisz S. 100.

— **Iskolai tantárgyakból** kiségit, valamint modern hébert kitűnően bevált módszerrel tanít Feig Lázár, Beöthy Ödön ucca 60. Levelezőlap hívásra házhoz megy.

— **130 románai chaluc indul utnak a napokban Palesztinába.** It adjuk azok névsorát kik hozzájárultak adományaikkal, hogy a napokban ismét elindulhasson 130 chaluc Palesztinába, hogy munkájukkal ők is elősegítsék a palesztinai zsidó építő munkát: N. N. 1000 lei Katz Rudolf 250. Nussbaum Sámuel, Maiersohn, Wasserstrom Sándor 200—200 lei. Spitzer Testvérek 160. Dr. Markovits Ignác, Mittelmann Jakab, Keszenbaum Miksa, Mózes Áron, Rottenbart A. Ede, Silbermann József Freund Benjámin, Landau Adolf, Glück Ernő, Hitter Lajos, Dr. Kohányi Rezső, Bergida igazgató,

Rippner József, Sonnenwirt Sándor, Katz Albert Stern S. Endre, Deutsch Jenő, Dr. Bárdas Imre, Dr. Váradi Ödön, Leitner Sándor, Citter Jenő, Urán Géza 100 — 100 lei. Kisebb adományok: 1321. Összesen 5531.

EGYESÜLETI HIREK.

— **Az oradeai Poalé Mizráchi f. hó 25-én este fél 9 órai kezdettel egy nagyszabású Meláve-Málket rendez,** melyre ezuton hívja meg a nagy Mizráchi, és a többi testvér egyesületek tagjait. Az ünnepély jövedelme a Poalé Mizráchi könyvtára javára fordítatik. Kérjük a tagok pontos megjelenését.
A rendezőség.

— **Nagyszabású kulturstély a mizrachista sajtólap javára.** Szilágycsehből jelenti: A szilágycsehi mizrachista ifjúság שומר שידרא szombatestéjén nagyszabású kulturstélyt rendez a mizráchi sajtólap javára a csoport helyiségeiben. A kulturstélyt, mely ugynevezett halestély lesz, gyönyörű műsor fogja bevezetni, majd a műsort a Ceiré énekkarának zomirotdalai követik. Ünnepi beszédet Klein Dávid, a Ceiré elnöke tart, utána Jakobovits Miksa fog előadást tartani a zsidó sajtó jelentőségéről a zsidóság szellemi és társadalmi életében. Az estélyt nagy érdeklődés előzi meg.

— **Chanukaestély Szilágycsehből.** A szilágycsehi, ifju mizrachisták lelkes kis csoportja újra tanujelét adta annak, hogy konstruktív munkára termett elemeket csoportosít magába és hogy a zsidó nemzeti eszme szeretete első helyen áll lelkületében. Chanuka, a makabeusok ünnepe meleg ünnepélyességgel folyt le a szilágycsehi mizrachista csoport helyiségeiben. Az ünnepélyt a Hatikva vezette be, előadva a Zeiré énekkartól, utána Klein Dávid tartotta ünnepi beszédét, lelkes szavait mélyen átérve. Ezután a chanuka mécsesek meggyújtása következett, majd az énekkar Moajz-cúr dala. Schreiber Ilona Zeiroth elnök szavaltá ezután Hirsch Simón chanukai prologját a már tőle ismert kitűnő hozzáértéssel és művészi tehetséggel. Jakobovits Miksa modta el a Makabeusok történetét egy történetű dóshoz illő alapossággal. Dicséret illeti a rendezés tökéletességéért Goldstein Jenőt, Silberger Lajost, Grünwald Lenkét és Frenkel Miklóst. Feledhetetlen élmény lesz a szilágycsehi mizrachisták ezen újabb erőpróbája a jelenvoltak előtt.

— **A szatmári Ceiro és Ceiroth műsoros teacostélye.** Folyó hó 26-án vasárnap este tartja a szatmári Ceiroth és Ceiré Mizráchi műsoros teacostélyét, mely elé nagy érdeklődéssel tekint a szatmári zsidóság, kiknek élénk emlékezetükbe van még az elmúlt Chanuka est sikere.

A m. sighetli Mizráchi tisztújító közgyűlése. A m. szigeti Mizráchi körzeti központ a napokban tartotta tisztújító közgyűlést nagy érdeklődése közepette, az egyesület helyiségében. Rottenberg J. az egyesület elnöke nagy exorzéjában mutat reá előjárósága ténykedéseire, mely többek között elősegítette a Ceiré Mizráchinak az első erdélyrezi Mizráchi kongresszus létrehozását. Ismerteti a „Mész Mizráchi” jelentőségét és foglalkozik a sighetli Zsidó Nemzeti Szövetség választásokkal, hol elnöknek a helyi Mizráchi csoport elnökét választották meg. Beterjeszti a zárszámadás mérlogét és kéri a vezetőség felmentését. Koffler M. beszéde során kifejti, hogy mind a fenti eredmények nagyrészt a Ceiré Mizráchi tagjainak is köszönhetők, kik mindíg helyükön voltak ha szükség volt rájuk. Megemlíti még a Násim Mizráchi (nő csoport) eredményes munkáját, kik rövid működésük dacára ma már több mint száz tagot számlálnak egyesületükben és kik az utóbbi hetek folyamán 7000 leit gyűjtöttek össze a palesztinai harcok elesetjének támogatására. Rosenthal M. korelnök vezetése mellett kezdetét vevő ezután a választás, melynek folyamán az alábbi vezetői kar lett egyhangulag megválasztva: Elnök Rottenberg J. Alelnök, E. Jakobovits, Wieder A. H. Péntztárnok, Friedmann H. Ellenőr, Rosenthal M. Elnökségi tag, Pollák M. Titkár, Izráel A. Választmányi tagok, Leichter M., Klein M., Stern J., Stern A., Davidovits I. A., Halpert P., Grünfeld S., Salamon S., Weisz S., Grossfeld N., Landau B., Traubkatz S. A Ceiré Mizráchi a következő három tagot delegálta: Koffler M., Grünfeld B. Izráel A.
Lebovits Károly

ÜGYES! ARVIZITÖRÖKET, INKASSANSOKAT

magas jutalékkal

keres a

NÉPÜNK

kiadóhivatala

Nagyjaink humora és szellemessége.

Gyűjti és sajtó alá rendezi: CHEBER HÁKÉNI.

Hogy temették Slomo Májmunt.

Sloma Maimun a híres filozófus és ateista élete végén egy német gróf birtokán éledgett. A gróf kastélya Bresslau környékén volt.

Mikor meghalt, a gróf beküldötte a filozófus tetemét a bresslauer Chevra Kadisához, hogy eltemessék. A Chevra vezetői tanácskozásra gyűltek egybe Bresslau akkori főrabbijánál, Rabbi Jicchok József Tuminnál, hogy megbeszéljék Slomo Majmon eltemetését, aki ismert volt, hogy életében tagadta mindig a Tóra prioritását. Rabbi Tumim elrendelte, hogy a Tehárát alkalmazzák, de nem a rendes sorban, hanem a kerítés mellett temessék el. Ugyanakkor égensék el ugyanott összes Istenkáromló irásait. A Chevra megfogadta a Rabbi utasításait.

Amint a gróf meghallotta a temetés módját, nagyon megharagudott és feljelentette a bresslauer hitközséget az államhatalomnál. A város vezetője magához hívatta Rabbi Tumimot és felelőségre vont a temetés módja miatt. — Egy nagy bölcs volt köztetek és azt is meggyaláztátok.

— Dehogyan, nem gyaláztátok őt senki, mondá a Rabbi. A Tehárát nem alkalmazzuk, mert ő életében sem helyeselte, ha azt máson megtartottuk. Nem temethettük másokkal egy sorban, mert van egy régi szokásunk, amely szerint mindenki a köréhez tartozó emberek mellé lesz temetve. Egy rabbi a rabbi között, a roshákohol a többi roshákoholok között és így tovább. Filozófus sorunk még máig nem volt, tehát új sort kellett vele kezdeni... Irásait pedig elégettük, mert tartalmuk oly magasak, hogy egyikünk sem érdemli, hogy elolvassa...

Mire gondol a Rebbe.

Egyszer egy chasid elindult Karlin felé, hogy a híres karlinit, a kabalistát meglátogassa. Utközben elhaladt Antipole városka mellett és ez alkalommal meglátogatta annak rabbiját, aki ismeretes volt, hogy a Rebbe ellenese és nagy misznáged. Az antipoli rabbi szívesen fogadta és igen barátságosan elbeszélgettek.

— Honnan, Hová? kérdé a Rabbi.

— Karlin felé Rabbimhoz.

— És ahoz, hogy egy rabbit meglátogasson, oly messzire kell utazzál egész Karlinig.

— Igen Rabbi, mindentudó vagyok és tudom, hogy egész Karlinig nincs oly rabbi akihez érdemes volna elutazni.

— Ugy, csodálkozik az antipoli Rabbi, ha tényleg mindent tudsz, mond meg nekem, mire gondolsz.

Erre elgondolkodik a chasid és végre így szól. — Ön most arra gondol, hogy שויתי ה' לנגדי תמיד.

— Nem találta el — mondá erre az antipoli Rabbi, nem erre gondoltam.

Ép azért, nem utaznak Önhöz...

A zsidók és a nők.

Egy budapesti rabbi nagygyűlés alkalmából történt a következő eset. A nagygyűlés már napok óta ülésezett, amelyen eleitől fogva egy kultuszminiszteriumi tisztviselő résztvett. Ez a tisztviselő ismert volt antiszemita érzéseiről és nem is igyekezett takargatni igazi arculatát. Egy alkalommal, amidőn éppen a szokásos obligát loyaltás nyilatkozat hangzott el az államhatalommal szemben, felállott ez a miniszteri biztos, és a nyílt plénum előtt következőképpen szólt:

— Jellemző Önökre, hogy minduntalan loyaltásukkal és hazafiságukkal jönnek elő, holott minden reggel imáikban hálát adnak az Urnak, hogy nem teremtette önöket goj-nak.

Erre felállott egy egész fiatal rabbi és következőképpen replikázott.

Igaz, hogy mindennapi imánkban elmondjuk, hogy áldott legyen az Ur, hogy nem teremtett bennünket goj-nak. De ugyanakkor azért is áldjuk az Urat, hogy nem teremtett bennünket asszony-nak. Asszonyaink pedig még soha sem panaszkodtak, hogy nem szeretjük eléggé őket...

A Rabbi és hitközsége.

Rabbi Móse Icl, Ponivez városka rabbija nem tudott megélni fizetéséből és üzletekkel is foglalkozott. Emiatt gyakran hetekig és hónapokig távol volt a kehlájától. Ő egyedül mondta következőképpen:

— Hitközségem már régen elmozdított volna állásomból, de még sohasem találtak engem itthon...

A beszédes ur és Rabbi Natan Adler.

London híres rabbiját, R. Natan Adlert egy alkalommal meglátogatta egy idegen, aki aióta bejött, folyton beszélt és a rabbit nem engedte szóhoz jutni. Ahányszor elkezdett valamit mondani, közbevágott. Szavai közben az idegen így szólt: — Hallottam Rabbi Jicchok Elchanan, Kovno rabbijától, hogy...

— Hazugság, kiáltotta R. N. Adler.

— Miért, hisz még nem is hallotta mit akarok mondani.

— Viselkedésével igazolja, hogy nem hallha-

tott semmit, mert hisz nem enged senkit sem szóhoz jutni...

A vilnai rabbe és a lokál patriotizmus.

A világhírű Rebi Elije vilnai gáontól hitközsége eleinte mindenféle ügyben kikérte tanácsát. A nagy rabbi azonban, hogy tulsokat ne zavarják tanulmányában, úgy intézkedett, hogy csakis abban az esetben forduljanak hozzá, ha valami új intézkedést akarnak behozni. Egyszer a szegényügyet akarván rendezni, a hitközség emberei ama megállapodásra jutottak, hogy legjobb lesz, ha a vilnaiak ezután kizárólag a vilnai szegényeket fogják támogatni. Most már az előjáróság a gáonhoz ment az „új” intézkedés jóváhagyásáért.

— Mit, — mondá a rabbi — ez nektek újdonság? Hiszen ezt kultiválták már évezredekkel ezelőtt a Szedajm emberei.

Szerkesztői üzenetek.

— **Többeknek:** Költeményeket lapunk szűk terjedelme folytán, jelenleg még nem közölhetünk le. A beküldött cikkeket — melyek technikai okok miatt eddig nem voltak közölhetők — megfelelő sorrendben fogjuk hozni.

M. ÁBRAHÁM kendőáru és szövőfonalak nagyban és kicsinyben Oradea, Piața Mihai Viteazul 5.

Tűzifát legolcsóbban

szállít
ZIMMERMANN MIKLÓS
Templom-tér 8. Telefon: 250.

Aki a paptamási

„LITHYNAI“

ásvány vizet issza
Annak gyomor, vese, epe
és hólyag **bántalmái**

TELEFON: 176. Sohsem térnek vissza
KAPHATÓ MINDERÜTT
Főlerakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

POSZTÓ ENGROS

Legolcsóbb bevásárlásiforrás
HAVAS & GRÜNFELD, ORADEA
Strada Avram Iancu 8
Kicsinyben, eladás engros árakban
csakis készpénz ellenében.

Olcsó tűzifa

I. száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas, L. 380 || I. száraz dorongfa . L. 330
Ezen árak méterenkint a telepen értendőek

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelepe Ugyanitt cser, gyertyán és bükk fa felvágott állapotban is kapható
Nagyipactér Közraktár mögött. Telefon 632

Egyesült Rum és Likörgyár R.-T.

Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvassor) 7.

Mindennemű szeszes italok legolcsóbb beszerzési forrás
Telefon 10-44

Fióközllet:
Piața M. Viteazul
Nagyipactér 11/a
Telefon: 10-48.

ÉRELMESZESÉDÉS. LÉGCSÓHURUP ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkai „LAJOS” vízből. **GYOMORÉGÉS, SAVTULTENGÉS és GYOMORREKÉLY** ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkai „ISTVÁN” vízből. (Már egy deciliter István-vízrögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelkai „LAJOS”, mint az „ISTVÁN” gyógyvizek Janky Antal Utóda és ifj. Popper előkelelő cégeknél kaphatók. Rendeléseket felvesz: Fischer Emil ügynökség, Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezér képviselője: Arineș, (Egerhát) Jud. Sălaj.

פירים שפיעלע
שעהנע הומאריטישע ראלען היינערהייגע
פערפאססונג אין אקטען צו שפיעלע פאר
6-4 פערזאנען פריז 100 קו. — אונד אוך
נישט היינערהייגע פערשדענע פורים
שפיעלע צו גאנצביליגע פרויען צו האבען ביי
Weisz Kálmán Purim
Munkacevo (Slovens.) Bankó G. 6.
פריזבלאט גראטין אין פראנקא.

Mindennemű **BIZTOSÍTÁST** ugymint:
Élet-, Tűz-, Betörés-, Baleset-, Üveg-
Szállítvány- és Autó-biztosításokat
kartellen kívüli legkedvezőbb feltételekkel vállalja
WEISZ KÁLMÁN
ANKER-MIZRÁCHI
ERDÉLYRÉSZI VEZÉRKÉPVISELET
ORADEA, Piața Mihai Viteazul 8. TELEFON: 986.
Minden általam kötött biztosítás után
palesztinai Mizráchi vallásos intézményeink és munkásaink külön **kedvezményben** részesülnek.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádigos mester
CALEA VICTORIA 20.
Telefon: 5-57.
Állandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Szenzációs **olcsó** áron legelőkétebb **rádiókészülékek,**
alkatrészek és akkumulátortöltés
Lei 15, — 25, — 35 árban
RAJZ ANTAL és Fia Str. Alex. (Teleki-u. 2.)
Telefon: 512.

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét
Rákóczi-ut 6 sz. alá Orsolya zárda épületbe helyezte át, Apolló drogériával szemben.
A legnagyobb divatrucciók elsőrangú kiállítás Angol és Skót szövöttekből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón kielégítheti e cégnél.
WEISZ E. ZSIGMOND
Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 6.

ENDLIZÉST jutányosan vállal
KLEIN MARGIT, ZÁRDA-U. 2.
(Orth. templ. udvar, Klein Herman lakása).

Acéllemez üzlet REDONYÓKET
Esslingeni ablak
a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítenek és szállítunk!
ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redöny és lakatosárugyár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

Kézimunkáját csak is az
ELYSEEBEN vásárolja
ORADEA, Bulv. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 7.
Legszébb és legolcsóbb csillárok kaphatók
ELECTRICA-nál
Bulv. Regele Ferdinand 10.